

เอกสารการถอดบทเรียน
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

อำเภอบรรพตพิสัย

นายพิชัย โสทะ

เกษตรกรต้นแบบ

จัดทำโดย สำนักงานเกษตรอำเภอบรรพตพิสัย

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตรได้อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ (โครงการตามตัวชี้วัด) ครั้งที่ ๒ (เมษายน – กันยายน ๒๕๖๘) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และแจ้งการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยให้สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทีมงานเข้าดำเนินการถอดบทเรียน ศพก. หลัก เพื่อให้ได้ข้อมูลของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ที่ครบถ้วน สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ประกอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอบรรพตพิสัย

กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรกรต้นแบบ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๑
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๕
ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน	๒๖
ภาคผนวก	๒๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.	๓
๒	ข้อมูลผู้นำความรู้จาก ศพก. ไปปรับใช้	๑๔
๓	การเชื่อมโยงองค์ความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สู่เกษตรกรในพื้นที่	๑๘
๔	ขั้นตอนการถอดบทเรียน ศพก.	๒๖

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑ นายพิชัย โสทะ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. อำเภอบรรพตพิสัย	๑
๒ แปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๒
๓ หลักสูตรการเรียนรู้ ศพก. อำเภอบรรพตพิสัย	๓
๔ การให้น้ำแบบเปียกสลับแห้ง ลดปริมาณการใช้น้ำในนาข้าว ลดปัญหาก๊าซเรือนกระจก และแก้ปัญหาดินหล่ม	๖
๕ การใช้แตนเบียนไข่ทริโคแกรมมา ในการกำจัดไข่ของแมลงศัตรูพืชในแปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖
๖ การทำแปลงสาธิต ข้าวพันธุ์ใหม่ PSL ๐๕๑๐๑-๙๓-๑-๓-๒	๗
๗ การติดตามการระบาดของศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติในแปลง	๘
๘ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก.	๙
๙ การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน โดยใช้น้ำหมักชีวภาพ พด.๒ ย่อยสลายตอซังและฟางข้าว	๑๑
๑๐ สมุดเยี่ยม ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบรรพตพิสัย	๑๒
๑๑ ร่วมทำสื่อกับชาวผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวไทย ชื่อสื่อกับ “ปลูกพืชหนึ่แล้ง ไม่แคร่ปัญหาขาดน้ำ”	๑๓
๑๒ แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ของ นายปรีชา เอี่ยมสุภา เกษตรกรตำบลบ้านแดน	๑๖
๑๓ กิจกรรมกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๔ ตำบลเจริญผล	๑๗
๑๔ กิจกรรมกลุ่มศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านหนองเสือ	๑๘
๑๕ การสนับสนุนกิจกรรม การแข่งขันรถไถย่นา	๒๑
๑๖ มอบเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่สมาชิกที่กักตัวเนื่องจากเป็นผู้มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	๒๒
๑๗ ให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านท่าไม้ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุอุทกภัย	๒๒
๑๘ ร่วมกิจกรรมพัฒนา ทำความสะอาดชุมชน	๒๒
๑๙ ร่วมการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ	๒๓
๒๐ ร่วมกิจกรรม “ปลูกข้าววันแม่ เกียววันพ่อ”	๒๓
๒๑ ร่วมกิจกรรมวันสงกรานต์กับหน่วยงานต่าง ๆ	๒๓
๒๒ ให้ความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในการดูแลสอดส่องปัญหาด้านยาเสพติดในชุมชน	๒๔
๒๓ ปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และร่วมประเพณีงานบุญของวัดในชุมชนเสมอ	๒๔

ภาพภาคผนวกที่

หน้า

๑ แผนที่ตั้งเครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบรรพตพิสัย	๒๘
--	----

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายพิชัย โสทะ

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๓๘๗/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบึงปลาทุ
อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์
โทรศัพท์ ๐๙๐ ๔๔๗ ๑๙๙๗ Facebook พิชัย โสทะ
Line ๐๙๐๔๔๗๑๙๙๗

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๒ ปัจจุบันอายุ ๖๖ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๖

สถาบันการศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบรรพตพิสัย
คณะ/สาขาวิชา -

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑,๙๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ภาพที่ ๑ นายพิชัย โสทะ เกษตรกรต้นแบบ
ศพก. อำเภอบรรพตพิสัย

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๓ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๑ แปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๒.๒ แปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวผิวมัน

๒.๓ แปลงเรียนรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๓.๒ ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การจัดการดินและปุ๋ย

๓.๓ ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การจัดการศัตรูพืช

๓.๔ ฐานเรียนรู้ที่ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง

๓.๕ ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

ภาพที่ ๒ แปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

การลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยเน้นการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ การลดการใช้สารเคมี การตรวจวิเคราะห์ดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้สารชีวภัณฑ์และสมุนไพร การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรการเรียนรู้ด้านทฤษฎีใหม่ เป็นหลักสูตรบังคับ โดยการส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ในกิจกรรมการเกษตรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม และการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

วัตถุประสงค์ : เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ วิธีการ ในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

เนื้อหา : การลดการใช้เมล็ดพันธุ์ การลดการใช้สารเคมี การตรวจวิเคราะห์ดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้สารชีวภัณฑ์และสมุนไพร การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ : การบรรยาย การเรียนรู้จากฐานเรียนรู้ การศึกษาดูงานในแปลงเรียนรู้

ภาพที่ ๓ หลักสูตรการเรียนรู้ ศพก. อำเภอเบรพตพิสัย

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. ร่วมสร้างการรับรู้ ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ และสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย หรือโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในเวทีการประชุม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

๒. ร่วมให้ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของอำเภอ ผ่านเวทีการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับเขต

๓. ติดตามและรายงานสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อการเกษตรของอำเภอแก่สำนักงานเกษตรอำเภอเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรต่อไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการบูรณาการร่วมกับเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ อำเภอบรรพตพิสัย ผ่านการประชุมคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ จำนวน ๔ ครั้งต่อปี เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานเครือข่าย ศพก. ให้เกิดเป็นรูปธรรมร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และแปลงใหญ่ การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการสรุปผลการดำเนินงาน รวมทั้ง เกิดการประสานการทำงานเครือข่ายด้านการผลิต ด้านการตลาด และองค์ความรู้ต่างๆ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ																
ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย				←	→											
ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.				←	→											
กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน				←	→											
พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้				←	→											
2. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
ฐานเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	1	ฐาน								←	→					
* การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ดี, กระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว										1เม.ย. - 30 มิ.ย.						
ฐานเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การจัดการดินและปุ๋ย	1	ฐาน								←	→					
* การผลิตน้ำหมักชีวภาพ, การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน, การปลูกพืชปุ๋ยสด,การทำปุ๋ยหมัก										1เม.ย. - 30 มิ.ย.						
ฐานเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การจัดการศัตรูพืช	1	ฐาน								←	→					
* การสำรวจประชากรแมลง, การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน										1เม.ย. - 30 มิ.ย.						
ฐานเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	1	ฐาน								←	→					
* การปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ไข่ เป็ดไข่ การทำบัญชีครัวเรือน										1เม.ย. - 30 มิ.ย.						
ฐานเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การปลูกพืชใช้น้ำน้อย	1	ฐาน								←	→					
* การปลูกพืชใช้น้ำน้อย, การจัดการน้ำ										1เม.ย. - 30 มิ.ย.						

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง การย่อยสลายคอกขี้ฟางข้าวทดแทนการเผา	1	เรื่อง														
- วิเคราะห์ปริมาณธาตุ NPK ในดิน การใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายคอกขี้ฟางข้าว การติดตามผลการดำเนินงาน										1 เม.ย. - 30 ส.ค.						
2.3 การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก.	1	เรื่อง			1 ธ.ค. - 30 เม.ย.											
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
2.5 พัฒนาศูนย์เครือข่าย																
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย							15									
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย							15									
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ									1เม.ย. - 30 มิ.ย.							
2.6. คณะกรรมการ ศพก.			4,000													
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	4	ครั้ง					15	28			30		25			
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงหลังผ่าน การถ่ายทอดเทคโนโลยี																
3. การให้บริการของ ศพก.																
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร		ครั้ง														
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร		ครั้ง														
3.3 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน		ครั้ง														
4. การอบรมเกษตรกร																
- เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ	3/10	ครั้ง/ราย					1ก.พ. - 31 ก.ค.									
- สรุปผลการอบรม																
5. พัฒนาทีมงาน																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเอง และสมาชิก																
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
6.1 การรายงานความก้าวหน้า				ทุกวันที่ 25 ของเดือน												
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน																

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เกษตรกรบ้านห้วยโรงได้เข้าร่วมโครงการศูนย์ข้าวชุมชน ของกรมส่งเสริมการเกษตร ภายใต้ชื่อ “ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลบึงปลาทุ” โดยมี นายพิชัย โสทะ เป็นประธานศูนย์ข้าว และมีการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกร โดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ ภายใต้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ทำให้ได้เรียนรู้การบวนการผลิตและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งนำมาสู่การจัดทำแปลงของตนเอง และพบว่าสามารถลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ดีกว่าการปฏิบัติในรูปแบบที่เคยทำมา

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ความท้าทายที่เกิดขึ้น คือ วิธีการปฏิบัติในแต่ละกระบวนการต้องใช้เวลา ความขยัน และความช่างสังเกตที่เพิ่มขึ้น ทำให้ต้องหมั่นเรียนรู้และทบทวนความรู้กับเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสมอ เช่น การสังเกตอาการพืช ศัตรูพืช เพื่อการวินิจฉัยที่ถูกต้อง การปรับปรุงบำรุงดิน ที่ต้องใช้เวลามากกว่าวิธีปฏิบัติเดิม แต่ผลลัพธ์ที่ได้ได้สะท้อนให้เห็นว่าการปฏิบัติตามหลักวิชาการ และการนำเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องมาใช้นั้น สามารถทำให้ประสบความสำเร็จในการผลิตได้ดีกว่าวิธีเดิม

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและ นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

(๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน

- การผลิตน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูเปอร์ พด.๒ โดยการผลิตน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุการเกษตรต่าง ๆ เช่น น้ำหมักสับปะรด ฮอร์โมนนมสด น้ำหมักจุลินทรีย์หน่อกล้วย น้ำหมักผักบุง เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร เพิ่มผลผลิต การปรับปรุงบำรุงดิน

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยการตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อทราบความต้องการธาตุอาหารของข้าว การใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมต่อความต้องการของข้าว

- การทำปุ๋ยหมัก โดยการนำเศษวัสดุการเกษตรมาผลิตปุ๋ยและนำไปใช้เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน

- การปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ปอเทือง ถั่วเขียวผิวนั้น เป็นต้น

(๒) การลดต้นทุนการผลิต

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การผสมปุ๋ยใช้เอง เป็นการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมต่อความต้องการของข้าว
- การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง ช่วยลดต้นทุนการใช้น้ำในแปลงข้าว และลดการระบาดของศัตรูพืชทำให้มีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดลดลง
- การผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์ ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้สารเคมี

ภาพที่ ๔ การให้น้ำแบบเปียกสลับแห้ง ลดปริมาณการใช้น้ำในนาข้าว ลดปัญหาก๊าซเรือนกระจก และแก้ปัญหาดินหล่ม

(๓) การป้องกันการระบาดของศัตรูพืช

- การสำรวจประชากรแมลงศัตรูพืชการสำรวจแมลงในแปลงข้าว การจำแนกศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติที่สำคัญ การสังเกตอาการผิดปกติของข้าวเพื่อหาสาเหตุที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูพืช
- การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

ภาพที่ ๕ การใช้แตนเบียนไข่ทริโคแกรมมา ในการกำจัดไข่ของแมลงศัตรูพืชในแปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(๔) การเพิ่มผลผลิต

- การปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ จากการตรวจวิเคราะห์ดิน ระบบชลประทาน และฤดูกาลผลิตที่เหมาะสม

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

(๑) การศึกษาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรที่เกี่ยวข้อง เรียนรู้การนำมาปรับใช้จากหน่วยงานต่าง ๆ หรือเกษตรกรเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานจริง

(๒) ดำเนินการทดสอบเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร กับวิธีการปฏิบัติเดิม และนำผลลัพธ์มาเปรียบเทียบ ข้อดี ข้อเสีย และข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงขั้นตอนหรือวิธีการให้เหมาะสมกับพื้นที่

(๓) การจัดทำแปลงเรียนรู้ เพื่อเป็นตัวอย่างการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเผยแพร่แก่เกษตรกรในพื้นที่

ภาพที่ ๖ การทำแปลงสาธิต ข้าวพันธุ์ใหม่ PSL ๐๕๑๐๑-๙๓-๑-๓-๒

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

(๑) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

- เก็บตัวอย่างดิน : เก็บตัวอย่างดินจากแปลงข้าว โดยดำเนินการหลังการเก็บเกี่ยวเล็กน้อย และทำการสุมเก็บในแปลงปลูกให้ทั่วแปลง จำนวน ๒๐ - ๒๕ จุด ในพื้นที่ไม่เกิน ๒๕ ไร่ โดยการเก็บในแต่ละจุดให้ทำความสะอาดผิวดิน เช่น ถางเศษตอซัง หรือเศษหญ้าออก แล้วขุดดิน ที่ความลึกประมาณ ๑๕ เซนติเมตร แล้วใช้จอบแฉะขอบหลุมจำนวน ๑ หน้าจอบ ตักดินขึ้นมาเทใส่ถัง จากนั้นนำตัวอย่างดินทุกจุดมาผสมกัน และลดความชื้นโดยตากลมไว้ในที่ร่ม จากนั้นแบ่งดินจำนวน ๑ กิโลกรัม เพื่อนำตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์

- วิเคราะห์ดิน: นำตัวอย่างดินส่งตรวจวิเคราะห์ผ่านสถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์

- ประเมินผลวิเคราะห์: เปรียบเทียบผลวิเคราะห์ดินกับค่ามาตรฐานของของการผลิตข้าว เพื่อประเมินความต้องการธาตุอาหารของข้าว และคำนวณปริมาณปุ๋ยที่ต้องใช้

- เลือกใช้ปุ๋ย: เลือกใช้ปุ๋ยที่มีสูตรและอัตราส่วนของธาตุอาหารใกล้เคียงกับที่คำนวณไว้ หรือใช้แม่ปุ๋ยมาผสมตามอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ใส่ปุ๋ย: ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ โดยอาจใส่รองพื้นก่อนปลูกและใส่เพิ่มเติมในช่วงที่พืชต้องการธาตุอาหารนั้น

(๒) การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

- การเฝ้าระวังและประเมิน

การสำรวจและตรวจสอบ: ตรวจสอบแปลงปลูกพืชอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตามการระบาดของศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติ

การระบุศัตรูพืช: ระบุนิคมของศัตรูพืชที่กำลังระบาด เพื่อเลือกวิธีการควบคุมที่เหมาะสม

การประเมินความเสียหาย: ประเมินความเสียหายที่เกิดจากศัตรูพืช เพื่อตัดสินใจว่าจะต้องดำเนินการควบคุมหรือไม่

ภาพที่ ๗ การติดตามการระบาดของศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติในแปลง

- การป้องกัน:

การปรับปรุงสภาพแวดล้อม: ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของแปลงปลูกให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืชและไม่เหมาะสมกับการระบาดของศัตรูพืช เช่น การระบายน้ำ การจัดการความชื้น

การเลือกพันธุ์พืช: เลือกพันธุ์พืชที่ทนทานต่อศัตรูพืชและโรคพืช ในแต่ละฤดูกาล

การอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ: อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ และแมลงที่เป็นประโยชน์

- การควบคุม:

การใช้ชีววิธี: ใช้ศัตรูธรรมชาติ เช่น แมลงที่เป็นประโยชน์หรือจุลินทรีย์ในการควบคุมศัตรูพืช

การใช้สารธรรมชาติ: ใช้สารสกัดจากพืชหรือสารชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืช

การใช้สารเคมี: ใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็นและเลือกใช้สารที่มีความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

การควบคุมทางกลและทางกายภาพ: ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อกำจัดหรือลดปริมาณศัตรูพืช เช่น การใช้กับดัก การใช้แรงงานคน หรือการใช้ความร้อน

การควบคุมโดยการจัดการ: ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการแปลงปลูก เช่น การปรับระยะปลูก การจัดการน้ำ เพื่อลดความเสี่ยงในการระบาดของศัตรูพืช

- การติดตามและประเมินผล:

การติดตาม: ตรวจสอบผลของการควบคุมศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ

การประเมิน: ประเมินผลของการควบคุมศัตรูพืชเพื่อปรับปรุงวิธีการควบคุมในอนาคต

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๔๕ ไร่

๑.๒) ถั่วเขียวผิวมัน พื้นที่ปลูกจำนวน ๖๐ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาเบญจพันธุ์ จำนวน ๕๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่ไข่ จำนวน ๓๐๐ ตัว

๓.๒) เป็ดไข่ จำนวน ๑๐๐ ตัว

๓.๓) กระบือ จำนวน ๑๕ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด ประกอบด้วย

ภาพที่ ๘ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก.

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ให้ระบุต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าแรงงาน

เตรียมดิน	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่
ปลูก	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท/ไร่
ดูแลรักษา	เป็นเงิน ๒๐๐ บาท/ไร่
เก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๓๕๐ บาท/ไร่
ตรวจและกำจัดพันธุ์ปน	เป็นเงิน ๖๐ บาท/ไร่

๑.๒) ค่าวัสดุ

เมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน ๒๔๐ บาท/ไร่
ปุ๋ย	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท/ไร่
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	เป็นเงิน ๗๓๐ บาท/ไร่
น้ำมันเชื้อเพลิง	เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่
อุปกรณ์การเกษตร	เป็นเงิน ๓๕๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๔,๑๓๐ บาท/ไร่

รายได้ ๙,๔๕๐ บาท/ไร่

หมายเหตุ : ผลิตและจำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ผลผลิตประมาณ ๗๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ จำหน่าย กิโลกรัมละ ๑๒.๖๐ บาท

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไข่ไก่ ไข่เป็ด

เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ - บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้เดือนละ - บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว และถั่วเขียวผิวมัน

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑,๙๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

- ได้ทำการเกษตรที่ปลอดภัยต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อม
- ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และสามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพของครอบครัว
- เป็นที่ยอมรับของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- ได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตใหม่ๆ
- สามารถนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้
- มีเกษตรกรต้นแบบที่เป็นแบบอย่าง และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้

๓) ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีจุดเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่เกี่ยวข้อง
- เป็นแหล่งศึกษาดูงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน
- หน่วยงานต่างๆ เห็นความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรในพื้นที่

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ด้วยศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบรรพตพิสัย มีจุดเด่นด้านการผลิตข้าว และมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การไม่เผาตอซังฟางข้าวช่วยอนุรักษ์ดินและไม่ก่อมลพิษต่ออากาศ การทำนาแบบเปียกสลับแห้งช่วยลดการใช้น้ำในพื้นที่เพาะปลูกและลดก๊าซเรือนกระจก การปลูกถั่วเขียวหลังนาช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

นอกจากนี้ยังได้เผยแพร่วิธีการปฏิบัติต่างๆ สู่คนในชุมชน ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้มาเรียนรู้ นำวิธีการไปปฏิบัติในพื้นที่ทำให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ ๙ การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน โดยใช้น้ำหมักชีวภาพ พด.๒ ย่อยสลายตอซังและฟางข้าว

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) มีสุขภาพที่ดี เนื่องจากการปฏิบัติที่ดีและเลือกใช้วัสดุการเกษตรที่ปลอดภัยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ

๒) ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์ จากการใช้อย่างเหมาะสม การไม่ทำลายจุลินทรีย์ในดินและโครงสร้างดินจากการไม่เผาฟางและใช้กระบวนการย่อยสลายต่อซึ่งฟางข้าวด้วยน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งจุลินทรีย์ พด.๒

๓) มีระบบนิเวศในนาข้าว จากการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานใช้สารเคมีเมื่อจำเป็น ช่วยอนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติในแปลงนา และปลอดภัยต่อสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น ไล่เดือน นก สุนัข คนในชุมชน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

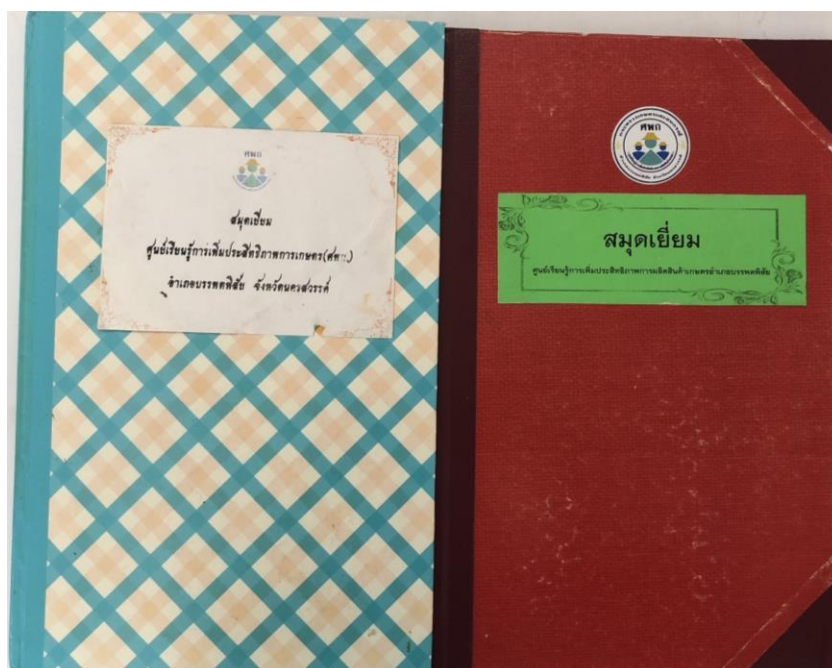
๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศพก.อำเภอบรรพตพิสัย มีเกษตรกรต้นแบบที่มีองค์ความรู้และเข้าใจสภาพพื้นที่ของชุมชน อำเภอ และจังหวัด อีกทั้งยังได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งจากหน่วยงานต่างๆ จำนวนมาก เช่น อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) หมอดินอำเภอ รองประธานคณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชนชุมชนระดับเขต (เขต ๗) คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับเขต (เขต ๖) เป็นต้น จึงได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลในพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาภาคการเกษตรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก. อำเภอบรรพตพิสัย มีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาขอใช้บริการในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเป็นสถานที่ศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอ และมีการลงบันทึกในสมุดเยี่ยม ศพก. อำเภอบรรพตพิสัย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - พ.ศ. ๒๕๖๘ มีหน่วยงานที่มาใช้สถานที่ของ ศพก. อำเภอบรรพตพิสัย โดยสรุปข้อมูลจากสมุดเยี่ยม ศพก.อำเภอบรรพตพิสัย พบว่ามีการใช้สถานที่ ศพก. จำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐ ครั้ง มีผู้ใช้บริการกว่า ๑,๐๐๐ ราย

ภาพที่ ๑๐ สมุดเยี่ยม ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบรรพตพิสัย

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก.อำเภอบรรพตพิสัย มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการน้ำ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘ พบปัญหาภัยแล้ง ศพก. อำเภอบรรพตพิสัย ได้ร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ตำบลบึงปลาทุ นำร่องการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเพื่อสร้างรายได้เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรายอื่นได้เข้ามาเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร โดยปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชใช้น้ำน้อย เช่น พืชผัก ถั่วเขียวฝวมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น และได้รับรางวัลที่ ๑ พื้นที่โครงการ ทรบ. ดีเด่น กลุ่มที่ ๙ (เขตตรวจราชการที่ ๑๗ และเขตตรวจราชการที่ ๑๘) กลุ่มย่อยที่ ๒ กลุ่มพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีโอกาสร่วมทำสื่อกับผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวไทย ช่อง ๙ MCOT HD เรื่องการเอาตัวรอดช่วงหน้าแล้งของเกษตรกรและการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๒/๖๓ ชื่อสื่อกับ “ปลูกพืชหนีแล้ง ไม่แค้นปัญหาขาดน้ำ” (ลิงค์วิดีโอ : <https://www.youtube.com/watch?v=hWTYSnαwsEI>)

ภาพที่ ๑๑ ร่วมทำสื่อกับผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวไทย ชื่อสื่อกับ “ปลูกพืชหนีแล้ง ไม่แค้นปัญหาขาดน้ำ”

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก.อำเภอบรรพตพิสัย มีการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร อย่างต่อเนื่อง โดยผ่านการพบปะเกษตรกรในพื้นที่ ผู้มาใช้บริการใน ศพก. การประสานงานไปยังผู้นำชุมชน และเวทีการอบรมหรือการประชุมต่างๆ นอกจากนี้ยังมีเครือข่าย ศพก. จำนวน ๓๐ เครือข่าย (ภาพภาคผนวกที่ ๑) ที่ตั้งอยู่ทุกตำบลของอำเภอบรรพตพิสัย สามารถช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และข้อมูลวิชาการด้านการเกษตรได้อย่างทั่วถึง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบรรพตพิสัย มีแนวคิดและองค์ความรู้ ที่โดดเด่นในหลายด้าน ทำให้เกษตรกรภายในชุมชน ชุมชนใกล้เคียง รวมไปถึงเกษตรกรจากต่างพื้นที่ ต่างจังหวัดเข้ามาเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติตาม โดยมีนายพิชัย โสทะ เกษตรกรต้นแบบประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบรรพตพิสัย เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ โดยมีข้อมูลผู้นำความรู้จาก ศพก. ไปใช้ ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ข้อมูลผู้นำความรู้จาก ศพก. ไปปรับใช้

ปี พ.ศ.	แนวคิด/องค์ความรู้	ชื่อ-สกุล/ที่อยู่ของเกษตรกร ที่ปฏิบัติตาม
๒๕๖๕	การใช้ผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต	สมาชิก ศพก. เครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ อำเภอบรรพต พิสัย และเกษตรกรในอำเภอ บรรพตพิสัย จำนวน ๑๐๐ ราย
๒๕๖๔	การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และการบริหารจัดการกลุ่ม	เครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ อำเภอบรรพตพิสัย จำนวน ๑๕ กลุ่ม
๒๕๖๑	การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP)	สมาชิก ศพก. ๒๑ ราย
๒๕๖๐	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมัก ชีวภาพ	นายแสน มะโดด ๖๘/๒ ม.๕ ต.หนองกรด อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์
๒๕๖๐	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมัก ชีวภาพ	นางเพ็ญศรี นามอรธ ๕๑ ม.๓ ต.บ้านแดน อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์
๒๕๖๐	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมัก ชีวภาพ	นายปรีชา เอี่ยมสุภา ๒๖/๔ ม.๒ ต.บ้านแดน อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์
๒๕๖๐	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมัก ชีวภาพ	นายเสมียน สิริวัตร ๒๒๒/๔ ม.๗ ต.หนองตา อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์
๒๕๖๐	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมัก ชีวภาพ	นายธรรมบุญ นิธิวงษ์ ๒๖/๕ ม.๔ ต.หนองตา อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

ปี พ.ศ.	แนวคิด/องค์ความรู้	ชื่อ-สกุล/ที่อยู่ของเกษตรกร ที่ปฏิบัติตาม
๒๕๕๙	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ	นายเลิศชาย เมืองแก ๙๗ ม.๘ ต.บึงปลาทุ อ.บรรพตพิสัย จ. นครสวรรค์
๒๕๕๙	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ	นายกิตติ รีมกระจำง ๑๑๒ ม.๔ ต.เจริญผล อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์
๒๕๕๙	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ	นายวิโรจน์ โจฤทธิโย ๔๙ ม.๘ ต.หนองกรด อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์
๒๕๕๙	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ	นายสมคิด สุรินทร์ ๒๒๗/๔ ม.๗ ต.บางตาหงาย อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์
๒๕๕๘	การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	สมาชิก ศพก. จำนวน ๓๐ ราย
๒๕๕๘	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ	นางทองหล่อ ศรีจันเคน ๓๔/๑ ม.๔ ต.บึงปลาทุ
๒๕๕๘	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ	นายดำรงค์ สุขุม ๒๕/๑ ม.๔ ต.บึงปลาทุ อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์
๒๕๕๘	การปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ	นายมงคล จันดี ๕/๕ ม.๔ ต.บึงปลาทุ อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์

ตัวอย่างเกษตรกรผู้นำความรู้ไปใช้ในแปลงตนเองและเกิดผลสำเร็จ

(๑) นายปรีชา เอี่ยมสุภา เกษตรกรตำบลบ้านแดน อำเภอบรรพตพิสัย

นายปรีชา เอี่ยมสุภา เกษตรกรตำบลบ้านแดน ได้นำความรู้จากฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการจัดสรรพื้นที่การเกษตรในการทำนา เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ด ไข่ไก่ ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น และปลูกผักไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน ช่วยลดรายจ่าย สร้างรายได้ให้กับครอบครัว และได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับที่ ๓ การประกวดเกษตรกรโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดนครสวรรค์ (ขั้นต้น) ประจำปี ๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๒ แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ของ นายปรีชา เอี่ยมสุภา เกษตรกรตำบลบ้านแดน

(๒) นายกิตติ रिมกระจำง เกษตรกรและประธานกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๔ ตำบลเจริญผล

นายกิตติ रिมกระจำง เกษตรกรและประธานกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๔ ตำบลเจริญผล อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ นำความรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ยของ ศพก.อำเภอบรรพตพิสัยมาปรับใช้ในกลุ่มแปลงใหญ่ โดยการปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ การอัดฟางก้อน เพื่อเพิ่มมูลค่า

ภาพที่ ๑๓ กิจกรรมกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๔ ตำบลเจริญผล

(๓) นายแสน มะโดด เกษตรกรและประธานศูนย์เครือข่าย ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านหนองเสือ

นายแสน มะโดด เกษตรกรและประธานศูนย์เครือข่าย ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านหนองเสือ หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองกรด นำความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชมาปรับใช้ในพื้นที่ โดยมีการผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์ใช้ในการจัดการศัตรูพืชในพื้นที่การเกษตรอย่างต่อเนื่อง ช่วยลดต้นทุนจากการใช้สารเคมี

ภาพที่ ๑๔ กิจกรรมกลุ่มศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านหนองเสือ

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ศพก. อำเภอบรรพตพิสัยได้นำองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการทำการเกษตร และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ วิธีการปฏิบัติสู่เกษตรกรดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ การเชื่อมโยงองค์ความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สู่เกษตรกรในพื้นที่

ปี พ.ศ.	ชื่อองค์ความรู้/เทคโนโลยี/ นวัตกรรม	หน่วยงานเจ้าขององค์ ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรม	ผลลัพธ์
๒๕๕๘ ถึง ปัจจุบัน	การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว - การเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว - การถอนกำจัดพันธุ์ปน - การจัดการวัชพืช - การตากข้าวและบรรจุ	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว นครสวรรค์	- มีการจัดทำแปลงเรียนรู้จึงเกิด การเรียนรู้จากการเห็นของจริง - เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต หรือผลิต เมล็ดพันธุ์ดีไว้ใช้เอง - เกษตรกรลดต้นทุนจากการซื้อ เมล็ดพันธุ์ในฤดูกาลถัดไป

ตารางที่ ๓ (ต่อ)

ปี พ.ศ.	ชื่อองค์ความรู้/เทคโนโลยี/ นวัตกรรม	หน่วยงานเจ้าขององค์ ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรม	ผลลัพธ์
๒๕๕๘ ถึง ปัจจุบัน	การลดต้นทุนการผลิตข้าว - การผลิตปุ๋ยหมัก - การไม่เผาฟาง และไถกลบ ตอซัง - การปลูกพืชปุ๋ยสดบำรุงดิน - การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน - การผลิตน้ำหมักชีวภาพ - การผลิตปุ๋ยน้ำลดต้นทุน - การใช้ແໜແດງในนาข้าว	สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์, สำนักงานเกษตรอำเภอ บรรพตพิสัย	- เกษตรกรสามารถลดต้นทุนจาก การนำไปปรับใช้ - เกษตรกรผู้ทราบเทคนิค และ แนวทางการปฏิบัติ สามารถนำไป ปรับใช้ในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง - เกษตรกรเกิดความตระหนักถึง สิ่งแวดล้อมมากขึ้น เกิดการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
๒๕๕๘ ถึง ปัจจุบัน	การทำเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกไม้ผล ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงกระบือ ลดรายจ่าย ในครัวเรือน	สำนักงานเกษตรอำเภอ บรรพตพิสัย, สำนักงานประมง อำเภอบรรพตพิสัย, สำนักงาน ปศุสัตว์อำเภอบรรพตพิสัย, สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ บรรพตพิสัย	เกษตรกรได้เรียนรู้แนวทางการ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เห็นภาพการ ปฏิบัติจากฐานเรียนรู้ภายใน ศพก. และสามารถนำไปปฏิบัติ ตามได้
๒๕๕๙ ถึง ปัจจุบัน	การผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว ผิวมัน	ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท	เกษตรกรสามารถมาเรียนรู้การ ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว เพื่อเก็บ พันธุ์ไว้ใช้เองในฤดูกาลถัดไป หรือ เพิ่มมูลค่าจากการขายผลผลิต ตามปกติ
๒๕๖๔ ถึง ปัจจุบัน	การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร ที่เหมาะสมต่อการผลิตพืช - การใช้ไถครนเพื่อการเกษตร - การใช้รถพ่นสารเพื่อ การเกษตร - การบำรุงรักษาเครื่องจักรกล การเกษตร - การบริหารจัดการ เครื่องจักรกลการเกษตร	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเกษตร จังหวัดกำแพงเพชร	- เกษตรกรทราบถึงข้อดีของการ ใช้เครื่องจักรกลการเกษตร - เกษตรกรสามารถเลือกใช้ เครื่องจักรกลการเกษตรที่ เหมาะสมกับพื้นที่การผลิตได้ - เกษตรกรสามารถบำรุงรักษา เครื่องจักรกลการเกษตรของ ตนเองได้ - เกษตรกรสามารถวางแผนการใช้ งานเครื่องจักรกลการเกษตรได้

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

มีบทบาทหน้าที่หลักในการดูแลและขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการเกษตร โดยมีหน้าที่สำคัญในการวางแผนการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ส่งเสริมการเรียนรู้ของเกษตรกร และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในพื้นที่

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน
ภูมิใจที่ได้เป็นต้นแบบที่ดีแก่เกษตรกร สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ภาคการเกษตร รวมถึงการให้บริการคนในชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ทำให้เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายพิชัย โสทะ เกษตรกรต้นแบบของ ศพก.อำเภอบรรพตพิสัย ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

ระดับเขต

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประธานคณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชนระดับเขต (เขตที่ ๗) (หน่วยงาน : กรมการข้าว)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะทำงานภาคประชาชนของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท ในโครงการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ : กรพัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเขียว (หน่วยงาน : ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะกรรมการเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับเขต (หน่วยงาน: กรมส่งเสริมการเกษตร)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ รองประธานคณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชนระดับเขต (เขตที่ ๗) (หน่วยงาน : กรมการข้าว)(ต่อเนื่องวาระที่ ๒)

ระดับจังหวัด/อำเภอ

ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ หมอดินอาสาประจำอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประธานกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านห้วยโรง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ประธานกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีบ้านห้วยโรง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประธานกลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านห้วยโรง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประธานคณะกรรมการเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับอำเภอ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประธานกรรมการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์บ้านห้วยโรง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๘ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ต่อเนื่อง ๓ วาระ)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ อาสาสมัครฝนหลวง

ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ประธานคณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชนระดับจังหวัด (จังหวัดนครสวรรค์)
(หน่วยงาน :กรมการข้าว)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด
(หน่วยงาน:สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการผังเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ประธานคณะกรรมการเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
สินค้าเกษตร(ศพก.) ระดับจังหวัด (หน่วยงาน: สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์)

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายพิชัย โสทะ เกษตรกรต้นแบบของ ศพก.อำเภอบรรพตพิสัย มีความเสียสละส่วนตน
ต่อประโยชน์ส่วนรวม โดยให้ใช้ที่ดินของครัวเรือนจำนวน ๕ ไร่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมดังนี้

- เป็นที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบรรพตพิสัย
- ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านห้วยโรง
- ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
- เป็นลานตากข้าวของชุมชน

นอกจากนี้ยังเสียสละพื้นที่การเกษตรในการร่วมจัดทำแปลงเรียนรู้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนอีกด้วย

ศพก. อำเภอบรรพตพิสัย มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ดังนี้

ด้านกีฬา

- ร่วมกิจกรรมกีฬาสานสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว นว.
- จัดกิจกรรมแข่งกีฬาต้านยาเสพติดให้กับเยาวชนในชุมชนและสมาชิก

ภาพที่ ๑๕ การสนับสนุนกิจกรรม การแข่งขันรถไถย่นา

ด้านสังคม

ดั่งภาพที่ ๑๖ - ๒๒

ภาพที่ ๑๖ มอบเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่สมาชิกที่กักตัวเนื่องจากเป็นผู้มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ภาพที่ ๑๗ ให้การช่วยเหลือกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านท่าไม้ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครสวรรค์ ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุอุทกภัย

ภาพที่ ๑๘ ร่วมกิจกรรมพัฒนา ทำความสะอาดชุมชน

ภาพที่ ๑๙ ร่วมการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ

ภาพที่ ๒๐ ร่วมกิจกรรม “ปลูกข้าววันแม่ เกียรติวันพ่อ”

ภาพที่ ๒๑ ร่วมกิจกรรมวันสงกรานต์กับหน่วยงานต่าง ๆ

ภาพที่ ๒๒ ให้ความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในการดูแลสอดส่อง
ปัญหาด้านยาเสพติดในชุมชน

ด้านพุทธศาสนา

ภาพที่ ๒๓ ปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และร่วมประเพณีงานบุญของวัดในชุมชนเสมอ

การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบรรพตพิสัย มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ รวมถึงเป็นจุดศึกษาดูงานให้กับกลุ่มเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา ประชาชนที่สนใจ รวมไปถึงหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเคยเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงาน ดังนี้

- สำนักงานเกษตรอำเภอบรรพตพิสัย
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์
- ที่ว่าการอำเภอบรรพตพิสัย
- องค์การบริหารส่วนตำบลบึงปลาทุ
- ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์
- สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์
- ตรวจบัญชีสหกรณ์นครสวรรค์
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- หน่วยงานภาคเอกชน
- ฯลฯ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“มุ่งมั่น ตั้งใจ ใส่ใจพัฒนา นำพาชุมชนเข้มแข็ง”

“มุ่งมั่น”

- มุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อจะนำมาพัฒนาปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้อาชีพการเกษตรสามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว
- เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรในชุมชน และทำการขยายผลความรู้ให้คนในชุมชน

“ตั้งใจ”

- ทำทุกอย่างด้วยความตั้งใจ
- ตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อมาพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเอง
- ตั้งใจในการทำอาชีพเกษตรกรรมที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ไม่เผาฟาง การใช้น้ำหมัก ปุ๋ยหมัก
- ตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์แก่ผู้สนใจ

“ใส่ใจพัฒนา”

- ใส่ใจในการพัฒนาการผลิตพืชให้มีคุณภาพ
- พัฒนาระบบการปลูกพืชให้ดี เพื่อช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และยั่งยืนต่อไปตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

พอเพียง

“นำพาชุมชนเข้มแข็ง”

- นำความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ที่ช่วยลดต้นทุนการผลิตมาเผยแพร่สู่ชุมชน
- หาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตข้าว รวมถึงการเพาะปลูกพืชอื่นเพื่อเป็นรายได้เสริมช่วงที่ไม่ได้ทำนาแก่คนในชุมชน โดยใช้หลักตลาดนำการผลิต ช่วยสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑) นางสาวปาริฉัตร พุ่มเปี่ยม	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
๒) นางสาวจิรนนท์ นนทะน้า	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓) นางสาวสุวรรณา ทองภู	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๔) นายพรพิเชษฐ์ ศรีสวัสดิ์	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- ๑) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทีมงาน จำนวน ๔ ราย ในการเข้าดำเนินการถอดบทเรียน ศพก. หลัก
- ๒) ทีมงานถอดบทเรียนประชุมหารือวางแผนการเข้าถอดบทเรียน ศพก. หลัก
- ๓) ทีมงานถอดบทเรียนดำเนินการถอดบทเรียนตามแผนการปฏิบัติงาน ดังนี้

ตารางที่ ๔ ขั้นตอนการถอดบทเรียน ศพก.

ลำดับที่	เนื้อหา	เครื่องมือที่ใช้	ผู้ดำเนินการ/หน้าที่
๑	ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกร ต้นแบบ	การสัมภาษณ์	๑. นางสาวจิรนนท์ นนทะน้า / ผู้สัมภาษณ์ ๒. นางสาวสุวรรณา ทองภู / ผู้จับประเด็น และจดบันทึก
๒	ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	Mind Map	๑. นางสาวจิรนนท์ นนทะน้า / วิทยากร กระบวนการ ๒. นางสาวสุวรรณา ทองภู / ผู้จับประเด็น ๓. นางสาวปาริฉัตร พุ่มเปี่ยม / ผู้สรุปประเด็น ๔. นายพรพิเชษฐ์ ศรีสวัสดิ์ / ผู้ถ่ายภาพ ถ่าย วิดีโอ และบันทึกเสียง
๓	ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้าน การเกษตรและการทำงาน เป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์ เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	Mind Map	๑. นางสาวจิรนนท์ นนทะน้า / วิทยากร กระบวนการ ๒. นางสาวสุวรรณา ทองภู / ผู้จับประเด็น ๓. นางสาวปาริฉัตร พุ่มเปี่ยม / ผู้สรุปประเด็น ๔. นายพรพิเชษฐ์ ศรีสวัสดิ์ / ผู้ถ่ายภาพ ถ่าย วิดีโอ และบันทึกเสียง

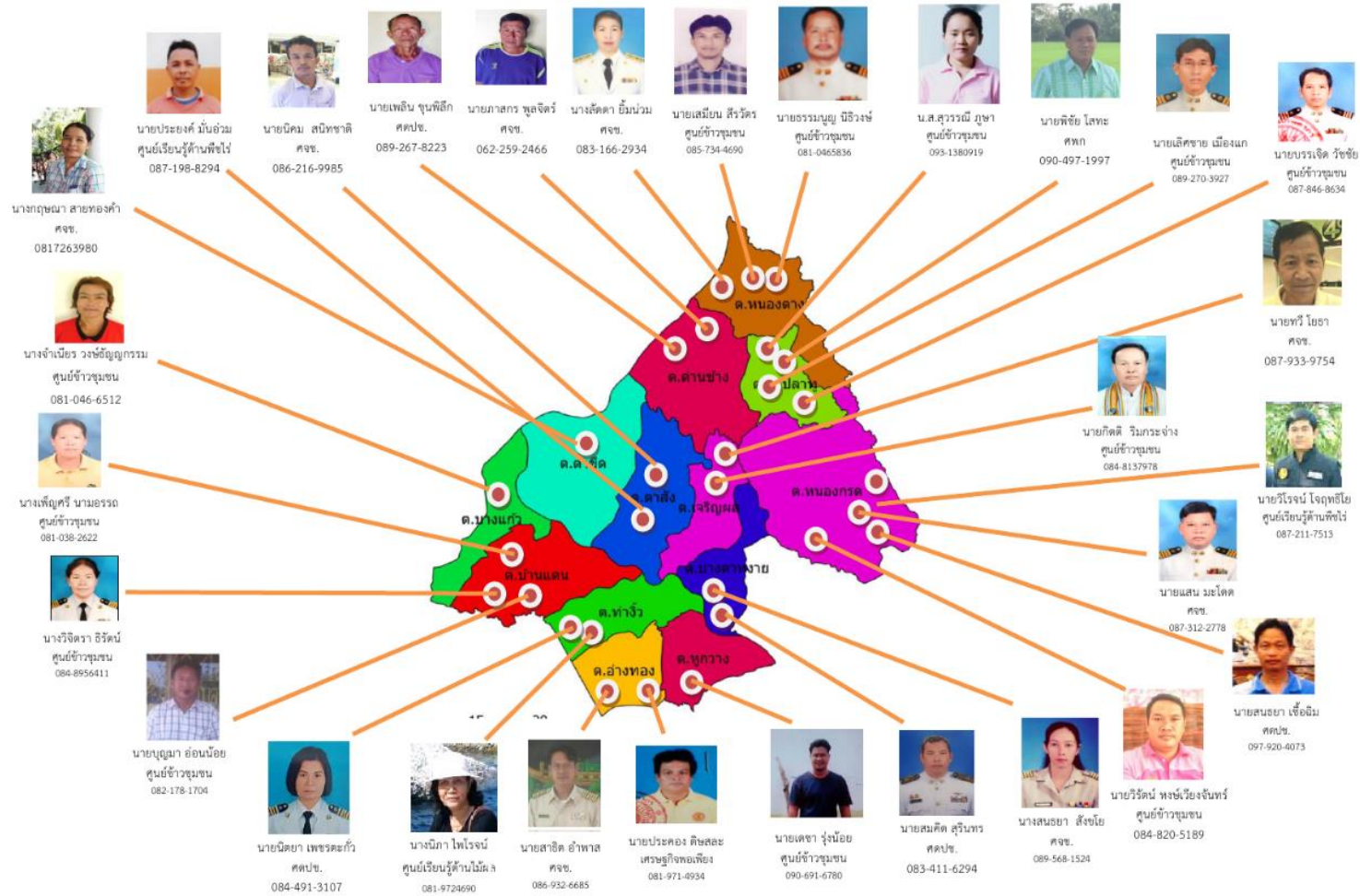
๔) ตรวจสอบข้อมูลการถอดบทเรียนให้เป็นไปตามหลักวิชาการ และให้เกษตรกรต้นแบบตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ประเด็นการถอดบทเรียนค่อนข้างมาก หากมีแนวทางการใช้เครื่องมือการถอดบทเรียนที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นทางเลือกในการปฏิบัติ อาจช่วยลดเวลาการดำเนินการได้

ภาคผนวก

แผนที่ตั้งเครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ภาพภาคผนวกที่ ๑

แผนที่ตั้งเครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบรรพตพิสัย